

ПРО КЛЮЧОВІ ОЗНАКИ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

О.Г. Владимірова, к. геогр. н., доц.

Одеський державний екологічний університет, м. Одеса

Оцінювання – необхідний компонент освітнього процесу, який включає збір і аналіз інформації про успішність засвоєння програмного матеріалу на поточних і підсумкових стадіях навчання.

Оцінювання (Assesment): вся сукупність методів, які використовуються для оцінювання досягнень студентів в навчальній дисципліні чи модуля. Зазвичай, ці методи включають письмові, усні, лабораторні, практичні тести/екзамени, проекти, оцінку практичних навичок і зразків виконаних робіт. Оцінки можуть бути використані для того, щоб студенти могли самі оцінити власний прогрес та перевищити попередні досягнення, або щоб навчальний заклад міг визначити, чи досяг студент очікуваних результатів навчання з певної дисципліни чи модуля.

Оцінювання студентів (Assessment of individual students): формалізований процес визначення рівня опанування студентом запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення навчального процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку студентів.

Мета, задачі, предмет, об'єкт, принципи, методи, форми і інструменти оцінювання повинні бути зрозумілі всім суб'єктам освітнього процесу – адміністрації, викладачам, батькам і самим студентам.

Система оцінювання – це основний засіб вимірювання досягнень і діагностики проблем навчання, який дозволяє визначати якість освіти, його відповідність освітньому стандарту, ухвалювати кардинальні рішення щодо стратегії і тактикам навчання у разі його невідповідності сучасним вимогам вищої освіти, удосконалювати як зміст освіти, так і форми оцінювання очікуваних результатів навчання.

Так, оцінювання, це процес співвідношення одержаних результатів і запланованих цілей.

Перевірка і оцінювання результатів навчання повинні бути орієнтовані на меті навчання.

Аналіз оцінювання навчальної діяльності студентів має здійснюватися з дотриманням певних педагогічних вимог, які ще називають принципами оцінювання (рис. 1).

Сутність означених принципів полягає:

- *в плановості*: аналіз і оцінювання мають здійснюватися не стихійно, а з дотриманням певного плану;

- *систематичності й системності*: аналіз і оцінювання мають відповідати структурним компонентам змісту вивченого матеріалу і бути постійними;
- *об'єктивності*: аналіз і оцінювання мають бути науково обґрунтованими і базуватися на засадах гуманізму і демократизму;
- *відкритості й прозорості*: студенти мають знати, за що вони отримали ту чи іншу оцінку, що давало б змогу порівнювати успіхи, стимулювало б до підвищення активності;
- *економічності*: методи, прийоми, зміст завдань мають бути співвідносними з наявним бюджетом часу студентів, а методи – ще й доступними і зрозумілими;
- *тематичності*: перевірка якості знань студентів з окремих тем, розділів проводиться за темами (блоками, модулями);
- *врахування індивідуальних можливостей студентів*: необхідно перевіряти знання, уміння, навички кожного студента; у процесі підготовки завдань для перевірки треба враховувати рівень навченості студентів та їхні інтелектуальні можливості;
- *єдності вимог*: врахування загальнодержавних стандартів змісту освіти відповідно до кваліфікаційних вимог спеціальностей.

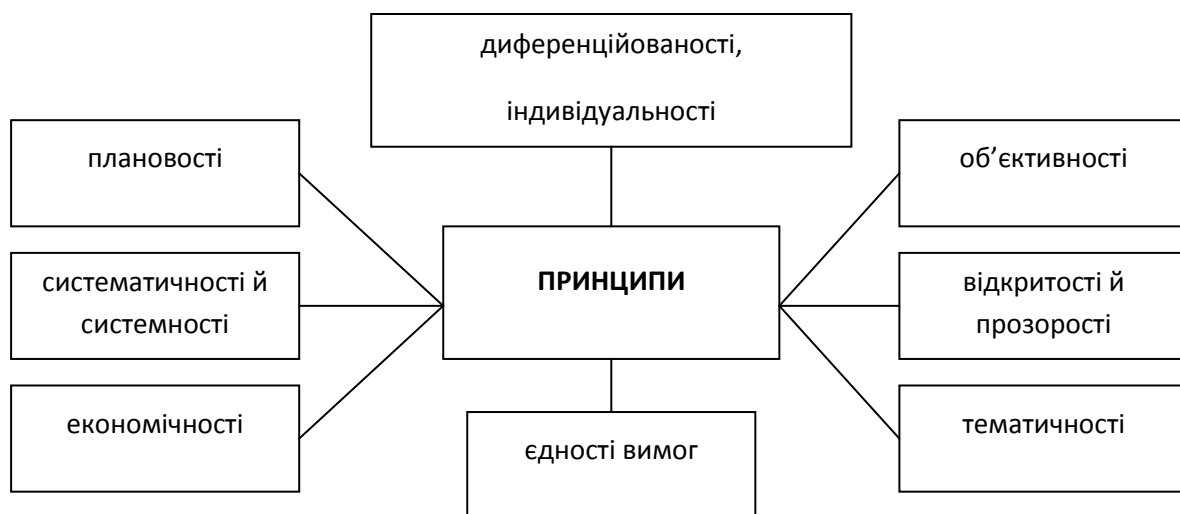

Рисунок 1 – Принципи оцінювання.

Оцінювання результатів навчальної діяльності студентів є процесом складним, тому необхідно усвідомити взаємопов'язані поняття "критерії оцінки" і "норми оцінки".

Критерії оцінки – це ті параметри, відповідно до яких педагог оцінює навчальну діяльність. *Норми оцінки* – це показники, на які опирається викладач при виставленні оцінки.

Під оцінкою успішності студентів розуміють систему показників, які відображають їх об'єктивні знання та вміння, тобто оцінку можна

розглядати як визначення ступеня засвоєння знань, умінь та навичок відповідно до вимог, що пред'являються програмами.

Оцінка включає в себе бал, тобто цифрову або іншу символічну форму вираження та фіксації оцінювання успішності.

Критерійне оцінювання – це оцінювання по критеріях, тобто оцінка, що складається з складових (критеріїв), які відображають досягнення студента по різних напрямках розвитку їх компетентностей.

Ключовим моментом технології критеріального оцінювання є точне визначення і формулювання еталона (критерію) повного засвоєння (відповідно до вимог програми і освітнього стандарту). Його основа – науково обґрунтовані освітні цілі.

Критеріальне оцінювання – це підхід, в рамках якого використовуються різні види, форми і методи оцінювання і самооцінки.

Критерій – міряло оцінки, ознаку, на підставі якого виробляється оцінка, визначення або класифікація чого-небудь.

Тобто, критерійне оцінювання – це оцінювання за критеріями, а саме: оцінка, що складається з критеріїв, які відображають досягнення учнів по різних напрямках розвитку їх навчально-пізнавальної компетентності. Зміст критеріїв повинен викладатись зрозумілою і доступною мовою. Вони повинні бути представлені наочно.

При використуванні критерійного оцінювання викладач повинен бути упевненим, що: 1) він одержить ті ж самі результати, якщо буде використовувати один і той же інструмент оцінювання вдруге з тими ж студентами; 2) інструмент оцінювання вимірює саме те, що хотів би оцінити – очікувані результати навчання; 3) пізніше будь-хто може перевірити правильність виставлення викладачем оцінки; 4) при оцінюванні є чітко прописаний список чинників, що впливають на оцінку (наприклад, якщо викладач хоче оцінити: ораторську здібність: граматичну правильність мови; розкриття теми; здатність утримувати інтерес слухача, то кінцева оцінка повинна складатися з суми оцінок по цих чотирьох чинниках); 5) студенти обізнані про критерії оцінювання навчальних досягнень.

Таким чином, під критерійним оцінюванням розуміється процес оцінювання, заснований на порівнянні навчальних досягнень студентів з чітко визначеними, колективно виробленими, наперед відомими всім учасникам освітнього процесу критеріями, відповідними цілям і змісту освіти, сприяючими формуванню певної компетентності студентів.

Для наочності потрібно скласти «Технологічну карту накопичення оцінок (балів) за всіма видами занять», включити її до робочої програми кожної навчальної дисципліни, а також розмістити на інформаційних дошках кафедр.